

Onderwerp Beleidsregel nadeelcompensatie Omgevingswet gemeente Haarlem 2022	
Nummer	2022/215242
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	OMB
Auteur	Liempt, R. van
Telefoonnummer	023-5113761
Email	rvanliempt@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>Met de Omgevingswet wordt ook een nieuw schaderegime van kracht, namelijk nadeelcompensatie (schadevergoeding bij rechtmatig overheidshandelen). Waar voorheen planschade kon worden geclaimd naar aanleiding van bijvoorbeeld een bestemmingsplan, kan dan om nadeelcompensatie worden verzocht vanwege het Omgevingsplan.</p> <p>De huidige Procedureverordening tegemoetkoming planschade is niet van toepassing op besluiten en maatregelen op grond van de Omgevingswet. Ook heeft de wetgever ervoor gekozen om minder procedurele en materiële bepalingen centraal te regelen - zo is er o.a. geen wettelijk vastgelegd forfait meer voor inkomensschade -, maar dat over te laten aan de bevoegde bestuursorganen. Die kunnen voor een aantal onderwerpen – bijvoorbeeld voor de aanvraag- en adviesfase - nadere bepalingen vastleggen in beleidsregels.</p> <p>Het college is op gemeentelijk niveau het bevoegde orgaan om te besluiten over aanvragen om nadeelcompensatie op grond van Afdeling 15.1 Omgevingswet. Voor een goede uitvoering van die bevoegdheid zijn beleidsregels opgesteld. Dit biedt de aanvragers en andere belanghebbenden vooraf duidelijkheid en transparantie over de mogelijke haalbaarheid van een schadeclaim, de wijze waarop de procedure verloopt en welke termijnen daarbij worden gehanteerd (Voorspelbaarheid/Rechtszekerheid). Deze beleidsregels zijn afgestemd op de bestaande planschadeprocedure en de binnenkort ook door het college vast te stellen <i>Beleidsregel nadeelcompensatie infrastructurele maatregelen</i> (Uniformiteit).</p>
Behandelaanbeveling voor commissie	Niet van toepassing.
Relevante eerdere besluiten	Collegebesluit Programma Implementatie Omgevingswet (2017/254270)

Besluit College d.d. 8 maart 2022	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. De Beleidsregel nadeelcompensatie Omgevingswet gemeente Haarlem 2022 vast te stellen. de secretaris, de burgemeester,
--------------------------------------	--

1. Inleiding

Als de Omgevingswet (Ow) in werking treedt, wordt een ander schaderegime van kracht. Naar verwachting treedt dan namelijk ook de nadeelcompensatieregeling (Titel 4.5) van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in werking. Het gaat daarbij om schade die een bestuursorgaan in de rechtmatige uitoefening van zijn publieke bevoegdheid of taak veroorzaakt.

Het nieuwe regime vervangt de planschaderegeling uit de Wet ruimtelijke ordening en de al bestaande – buitenwettelijke – nadeelcompensatieregelingen. Het begrip nadeelcompensatie wordt daarmee breder toegepast. Titel 4.5 Awb bevat de hoofdbepalingen inzake nadeelcompensatie. In Afdeling 15.1 van de Omgevingswet zijn enkele specifiek op het omgevingsrecht toegesneden bepalingen opgenomen. Afdeling 15.1 Ow heeft voorrang op titel 4.5 van de Awb.

Op grond van het overgangsrecht blijven de huidige planschaderegels nog lange tijd van toepassing op bestemmingsplannen en vergunningen waarbij de procedure gestart is vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Vandaar dat de Procedureverordening tegemoetkoming planschade 2008 nog niet wordt ingetrokken. Schade die optreedt als gevolg van bijvoorbeeld een Omgevingsplan komt te vallen onder nadeelcompensatie.

Op grond van art. 15.8, eerste lid Ow is het college het bevoegde gezag voor de behandeling van aanvragen om nadeelcompensatie met betrekking tot de in afdeling 15.1 Ow genoemde schadeorzaken.

Het college kan aanvullende regels vaststellen die het nodig acht voor een goede uitvoering van de toegekende bevoegdheid. Met het vaststellen van de deze beleidsregel voorziet het college daarin.

2. Besluitpunten college

Het college besluit:

- De Beleidsregel nadeelcompensatie Omgevingswet gemeente Haarlem 2022 vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

Vastleggen in beleidsregels hoe het college omgaat met aanvragen om nadeelcompensatie als bedoeld in Afdeling 15.1 van de Omgevingswet.

4. Argumenten

4.1 Er zijn aanvullende regels nodig voor het goed kunnen behandelen van aanvragen om nadeelcompensatie

De huidige Procedureverordening tegemoetkoming planschade is niet van toepassing op besluiten en maatregelen op grond van de Omgevingswet. Voor planschade gelden er uitgebreide procedurele en materiële bepalingen, die vaak ook wettelijk zijn vastgelegd, bijvoorbeeld in het Besluit ruimtelijke ordening.

Onder het nieuwe nadeelcompensatieregime heeft de wetgever gekozen om veel daarvan niet meer landelijk te regelen - zo is er o.a. geen wettelijk vastgelegd forfait meer voor inkomensschade -, maar dat over te laten aan de bevoegde bestuursorganen. Die kunnen voor een aantal onderwerpen aanvullende procedurele en/of materiële bepalingen vastleggen in beleidsregels. Dit is door de minister ook expliciet bevestigd in de parlementaire stukken. Ook de VNG heeft aanbevolen om nadere regels vast te stellen.

Om aanvragen ook onder het nieuwe regime op eenduidige en transparante wijze te kunnen behandelen worden aanvullende regels nodig geacht.

4.2 Met het vaststellen geeft het college invulling aan een van de door de VNG geformuleerde 'Minimale acties Omgevingswet' voor de implementatie van de Omgevingswet.

De VNG heeft een overzicht 'Minimale acties Omgevingswet' opgesteld dat aangeeft welke voorbereidingen gemeenten minimaal moeten hebben getroffen vóór de inwerkingtredingsdatum, om te kunnen starten met werken volgens de Omgevingswet.

Eén van die acties – nr. 24 - is het actualiseren van de regels m.b.t. nadeelcompensatie. Met de vaststelling van deze beleidsregel wordt daarin voorzien.

4.3 De beleidsregels geven duidelijkheid en inzicht op welke wijze een aanvraag in behandeling wordt genomen en hoe de verdere procedure verloopt.

De aanvrager weet aan welke eisen de aanvraag moet voldoen en welke gegevens er noodzakelijk zijn voor de beoordeling, welke bagateldrempel er geldt, welke percentages voor het normaal ondernemersrisico worden gehanteerd, wanneer advies wordt gevraagd en hoe deze adviesprocedure verloopt, wanneer uitbetaling plaatsvindt en in welk geval een voorschot mogelijk is. Ook degene met wie een schadevergoedingsovereenkomst is gesloten (ex art. 13.3c Ow) verkrijgt hiermee inzicht in de procedure en diens betrokkenheid daarbij.

4.4 Het hanteren van bagatel- en ingangsdrempels geeft vooraf duidelijkheid over de haalbaarheid van een aanvraag en vermindert de administratieve lasten.

Een aanvrager kan vooraf zelf - door middel van een 'quick scan' - bepalen of het doen van een aanvraag haalbaar is. Dit schept snel duidelijkheid en voorkomt onnodige handelingen en -kosten.

Wordt een aanvraag ingediend, waarvan de schade onder de gestelde drempel blijft, dan kan deze eenvoudig worden afgewezen en hoeft er ook geen adviescommissie te worden ingeschakeld. Voor de hoogte van de bagateldrempels is aangesloten bij de bedragen die onder het huidige recht gangbaar en aanvaardbaar zijn en ook door de VNG zijn gesuggereerd om te hanteren. Voor invulling van het normaal maatschappelijk (ondernemers) risico bij inkomensderving is gekozen voor een vaste ondergrens (ingangsdrempel) van 8% bij omzetsdaling en 4% bij kostenstijging. Deze percentages zijn afgeleid uit rechterlijke uitspraken en de eerdergenoemde Handleiding van BZK. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft in diverse uitspraken handvatten gegeven hoe – onder het huidige nadeelcompensatierecht - bij omzetsderving de hoogte van de normale maatschappelijke risico's moet worden berekend. Ook in de Handleiding wordt een methode beschreven – met onder andere bandbreedten van te hanteren percentages - waarmee overheden bij inkomensschade - als gevolg van een infrastructurele maatregel - kunnen vaststellen of een burger/ondernemer in aanmerking komt voor een nadeelcompensatie, en zo ja, welk deel van het nadeel hij dan voor eigen rekening moet nemen wegens normaal maatschappelijk risico. Die methode is primair gebaseerd op de huidige praktijk, het ziet op nadeel als gevolg van infrastructurele maatregelen die vaak tijdelijk van aard is. Of deze onverkort toepasbaar is onder de nieuwe wet – het gaat onder de Ow veelal om andere schadeoorzaken die ook minder-tijdelijk van aard zijn - moet uit de rechtspraktijk gaan blijken. Vandaar dat is gekozen om de onderzijde van de bandbreedten te hanteren alsingangsdrempel (8% en 4%). Het hebben 'genomen' van deingangsdrempel betekent niet dat er per definitie een recht op schadevergoeding bestaat. Het betekent wel dat er een reële kans bestaat dat een deel van de schade zal worden vergoed. Door de adviescommissie zal worden berekend of en zo ja, welk deel van de schade de ondernemer vergoed krijgt. In bijzondere gevallen kan – eventueel mede naar aanleiding van het advies – van deingangsdrempel worden afgeweken (hardheidsclausule art. 14 Beleidsregel).

4.4 Uniformering gemeentelijke regelgeving nadeelcompensatie en planschade

Deze beleidsregel is zodanig opgesteld dat deze enerzijds zoveel als mogelijk overeenstemt met de huidige procedureverordening planschade, maar anderzijds ook in lijn is met de - binnenkort door het college vast te stellen – *Beleidsregel nadeelcompensatie infrastructurele maatregelen*.

NB: Laatstgenoemde regeling is primair bedoeld om te functioneren voor schadegevallen als gevolg van de aanleg, de wijziging, het beheer en het onderhoud van gemeentelijk bovengrondse- en ondergrondse infrastructuur, met uitzondering van kabels en leidingen.

4.5 Zorgvuldige voorbereiding

Bij het opstellen van deze beleidsregel is onder meer gebruik gemaakt van de – huidige – Handleiding Nadeelcompensatie bij infrastructurele maatregelen (Ministerie van BZK, 2018), de door de VNG verstrekte informatie (Ledenbrief 21/041 TLE/U202100451), de bestaande gemeentelijke procedureverordening planschade en vakliteratuur (in het bijzonder J.W. (Co) van Zundert, 'Omgevingswet, van planschade naar nadeelcompensatie', Gemeentestem 2021/86).

5. Risico's en kanttekeningen

2. Er zijn geen specifieke risico's te benoemen.
3. Als kanttekening kan worden vermeld dat ten tijde van het opstellen van deze beleidsregel de door het ministerie van BZK aangekondigde – maar al meerdere malen uitgestelde – nieuwe Handleiding Nadeelcompensatie Omgevingswet nog niet was verschenen. Een (voorstel) algemene maatregel van bestuur (AMvB) - als bedoeld in art. 15.7 lid 4 Ow - waarbij gevallen zijn aangewezen waarin de schade wordt geacht niet uit te gaan boven het normale maatschappelijke risico, was evenmin beschikbaar noch aangekondigd. Rechtspraak specifiek op basis van het nieuwe nadeelcompensatierecht was – logischerwijs - ook nog niet voorhanden. Indien genoemde Handleiding, AMvB en/of jurisprudentie verschijnen, zal beoordeeld worden of een aanpassing van deze beleidsregels noodzakelijk is. Omdat het beleidsregels zijn is dat redelijk eenvoudig te doen.

6. Uitvoering

- Na vaststelling worden de beleidsregels gepubliceerd en beschikbaar gesteld in de decentrale regelingenbank. Het moment van officiële bekendmaking – en daarmee het van kracht worden van de beleidsregels – is afhankelijk van de inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet.
- Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt ook de gemeentelijke website geactualiseerd. De huidige webpagina Planschade wordt uitgebreid en aangevuld met het onderdeel Nadeelcompensatie. Daar zal een link naar deze beleidsregel worden opgenomen, het nieuwe aanvraagformulier worden geplaatst en verdere informatie over deze procedure worden vermeld.
- Het mandaatbesluit wordt ook geactualiseerd met betrekking tot nadeelcompensatie.
- Er volgt nog een separaat besluit (Raadsvoorstel) om de hoogte van de drempelheffing (behandelbedrag) – bij verordening - te laten vaststellen door gemeenteraad. Voor planschade geldt een wettelijk vastgelegd bedrag (ex art. 6.4 lid 3 Wro). Voor nadeelcompensatie is door de wetgever geen standaard behandelbedrag meer vastgelegd.

7. Bijlage

- *Beleidsregel nadeelcompensatie Omgevingswet gemeente Haarlem 2022*